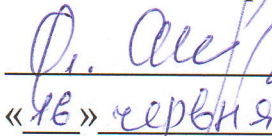

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
імені В. М. КОРЕЦЬКОГО

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту держави і права
імені В.М. Корецького НАН України
академік НАПрН України

О.В. Скрипнюк
«16» червня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Актуальні проблеми міжнародного морського права»

підготовки здобувачів вищої освіти
на третьому (освітньо-науковому) рівні
на здобуття ступеня: доктор філософії (PhD)
галузь знань: 29 Міжнародні відносини
спеціальність: 293-Міжнародне право

Розглянуто та затверджено
на засіданні Вченої ради Інституту
«15» червня 2023 року
протокол № 6

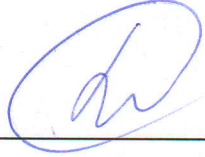
КИЇВ – 2023

Розробник:

Переверзева О.С., старший науковий співробітник відділу міжнародного права та порівняльного правознавства, кандидат юридичних наук.

Затверджено на засіданні відділу міжнародного права та порівняльного правознавства «08» червня 2023 року, протокол №5.

Завідувач відділу

Н. М. Оніщенко

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну:

Повна офіційна назва наукової установи	Інститут держави і права імені В.М. Корецького Національної академії наук України
Повна назва навчальної дисципліни	Актуальні проблеми міжнародного морського права
Повна назва відповідального структурного підрозділу	Відділ міжнародного права та порівняльного правознавства
Викладач	Переверзева О.С., кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник
Рівень вищої освіти	НПК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Форма навчання	денна/заочна
Передумови для вивчення дисципліни	наявність освітнього ступеня магістр (ОКР-спеціаліст)
Рік та семестр вивчення навчальної дисципліни	Другий рік підготовки, 4 -ий семестр
Мова викладання, навчання, оцінювання	Українська
Місце навчальної дисципліни в освітньо-науковій програмі	Вибірковий компонент освітньо-наукової програми, цикл – професійна підготовка
Обсяг навчальної дисципліни	3 кредит ЄКТС/90 год., включаючи: аудиторних занять 30 год., з них: лекції – 16 год., семінарські заняття – 14 год. Самостійна робота - 60 год.
Форма поточного та підсумкового контролю	Підсумковий контроль – залік
Інструменти, обладнання та програмне забезпечення	Опорний конспект лекцій, електронні інформаційні системи законодавства та іншої правової інформації
Електронна адреса відділу/ номер телефону	sector_sea_law@ukr.net +380 96 354 51 54

2. Мета навчальної дисципліни:

Дати сучасні знання щодо актуальних проблем міжнародного морського права, включаючи аналіз міжнародних конвенцій та національного морського законодавства.

Ознайомити аспірантів з особливостями функціонування системи міжнародного морського права, взаємодії його суб'єктів, сформувати знання щодо основних інститутів на рівні, що дозволить самостійно аналізувати та надавати професійну кваліфікацію тим чи іншим подіям у міжнародних відносинах.

Для досягнення цієї мети аспіранти розвинути свої аналітичні здібності, здатність мислити критично та застосовувати знання у практичній діяльності та набудуть навичок роботи із міжнародними конвенціями, рішеннями міжнародних морських організацій та міжнародних судових установ, які полягатимуть у вмінні готувати проекти таких документів, передбачати правові наслідки їх укладення чи прийняття, тлумачити їх основні положення, особливості виконання та їх вплив на регулювання міжнародно-правових відносин.

Вивчення дисципліни «Актуальні проблеми міжнародного морського права» дозволить сформувати у здобувачів міжнародно-правову свідомість та цінності, визначені міжнародним морським правом, до яких належить мирне врегулювання міжнародних морських спорів, сумлінне виконання міжнародних договорів, забезпечує створення основи для формування у аспірантів професійних компетентностей, необхідних для практичного розуміння суті та змісту міжнародно-правового регулювання у Світовому океані.

3. Попередні вимоги для опанування навчальної дисципліни:

- 1) належне знання принципів, понятійно-категоріального апарату, здобуте при вивченні курсів «Міжнародне морське право», «Морське право» та інших під час здобуття освіти на освітньо-кваліфікаційному рівні магістр чи спеціаліст;
- 2) знання базових положень теорії права, норм основних галузевих юридичних дисциплін, розуміння їх системного взаємозв'язку та місця норм міжнародного морського права національного морського законодавства;
- 3) володіння основними методами самостійного наукового дослідження у сфері права, аналізу джерел міжнародного морського і морського права, уміння збирати, обробляти та узагальнювати правовий матеріал, розуміння сутності норм міжнародного морського і морського права;

4. Анотація навчальної дисципліни:

Викладання цієї навчальної дисципліни для аспірантів спрямоване на розкриття формування елементів визначення актуальних проблем міжнародного морського права і доктрини. Курс спрямований на професійну орієнтацію і ознайомлення аспірантів із становленням, історією розвитку, сучасними проблемами та міжнародно-правовим регулюванням інститутів міжнародного морського права. Об'єктом дисципліни є міжнародні морські правовідносини, що виникають при використанні вод Світового океану.

Предметом дисципліни є формування у аспірантів наукових уявлень про міжнародно-правовий механізм регулювання відносин, пов'язаних з використанням вод Світового океану; розширення у аспірантів юридично-лексичного та професійного світогляду; набуття аспірантами знань, умінь і навичок, необхідних для професійного виконання посадових обов'язків. Відповідно сформовано структуру змістовних модулів, тематику лекцій та семінарів.

5. Завдання (навчальні цілі) дисципліни:

- 1) формування у аспірантів на новому освітньо-науковому рівні знань щодо критеріїв визначення актуальних проблем міжнародному морського права;

- 2) формування сучасного юридичного мислення (професійного правосвідомого і культурного) в умовах розвитку міжнародних морських торговельних відносин;
- 3) формування у аспірантів розуміння взаємозв'язку норм міжнародного морського права і національного морського законодавства.

6. Результати навчання за дисципліною:

Результати навчання за дисципліною визначаються на основі оцінки набутих аспірантами загальних та фахових компетентностей (ЗК та ФК), знань, вмінь, здатності до комунікації, автономності (самостійної діяльності), інноваційності, безперервного саморозвитку, самовдосконалення та відповідальності:

Код	Результат навчання (1 - знати; 2 - вміти; 3 - комунікація; 4 - автономність та відповідальність)	Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни
1.1.	<u>Знати:</u> формування правової характеристики міжнародного морського права та національного морського законодавства	Лекція, семінар, самостійна робота	Відповіді на питання під час лекцій та семінарів, модульне та підсумкове тестування, контрольні роботи, залік	30 %
1.2.	<u>Знати:</u> формування інститутів у міжнародному морському праві	Лекція, семінар, самостійна робота	Відповіді на питання під час лекцій та семінарів, модульне та підсумкове тестування, контрольні роботи, залік	
1.3.	<u>Знати:</u> основні особливості у міжнародному морському праві	Лекція, семінар, самостійна робота	Відповіді на питання під час лекцій та семінарів, модульне та підсумкове тестування, контрольні роботи, залік	
2.1.	<u>Вміти:</u> досліджувати та робити обґрунтовані висновки щодо змісту норм міжнародного морського права, співвідношення їх з нормами національного морського законодавства	Лекція, семінар, самостійна робота	Відповіді на питання під час лекцій та семінарів, модульне та підсумкове тестування, контрольні роботи, залік	30 %
2.2.	<u>Вміти:</u> кваліфіковано аналізувати конвенції в сфері міжнародного морського права; складати письмові документи юридичного змісту; розробляти проекти нормативних та індивідуальних правових актів	Лекція, семінар, самостійна робота	Відповіді на питання під час лекцій та семінарів, модульне та підсумкове тестування, контрольні роботи, залік	
2.3	<u>Вміти:</u> вільно користуватися сучасними інформаційними технологіями	Лекція, семінар, самостійна робота	Відповіді на питання під час лекцій та семінарів, модульне та підсумкове тестування, контрольні роботи, залік	
3.1	<u>Комунікація:</u> вільно володіти письмовою та усною державною мовою, коректно вживати	Лекція, семінар, самостійна робота	Відповіді на питання під час лекцій та семінарів, модульне та підсумкове	25 %

національного морського законодавства, демонструючи системний науковий світогляд та правовий кругозір												
ПРН-2. Вміти застосовувати нові цілісні знання у науково-дослідній та практичній діяльності	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-3. Вміти формулювати переконливі аргументи на підтвердження наукових гіпотез	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-4. Уміння з нових дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя, національної чи світової духовної культури	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-5. Критично оцінювати нові тенденції розвитку науки (фахової галузі), оцінювати їх потенціал, та генерувати нові ідеї	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-6. Вміти застосовувати концептуально-методологічні знання про сутність природних і суспільних явищ для аналізу проблем в тій чи іншій галузі науки	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-7. Вміти генерувати нові наукові ідеї, визначати основні проблеми міжнародного морського права та національного морського законодавства, формулювати мету та завдання власного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-8. Здатність презентувати українською мовою як усно, так і письмово, результати власного наукового дослідження на основі знання мовних норм і мовної організації наукових текстів	+	+	+	+	+	+		+	+	+		+
ПРН-9. Здатність вільно вести іноземною мовою професійний діалог з науковою спільнотою в певній галузі наукової та /або професійної діяльності, здійснювати презентацію свого власного наукового дослідження на міжнародних наукових конференціях, семінарах	+	+	+	+	+	+				+		+
ПРН-10. Уміння кваліфіковано відобразити результати наукових досліджень у наукових статтях та тезах, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-11. Вміти самостійно формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері	+	+	+	+	+	+					+	+

ПРН-12. Здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації джерел; оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, встановлювати їх інформаційну цінність шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-13. Дотримуватися основних норм, прийнятих науковою спільнотою, з урахуванням міжнародного досвіду спілкування; здійснювати особистісний вибір у морально-ціннісних ситуаціях, що виникають у професійній сфері діяльності	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-14. Володіти методами діагностики рівня компетентності (навченості, вихованості, ціннісної позиції) студентів; методами й методиками моніторингу якості знань студентів для аналізу освітнього процесу, його корекції та зміни; вміти розробляти і викладати навчальні дисципліни у ЗВО, застосовувати сучасні освітні технології та методики	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-15. Здатність до постійного самовдосконалення та саморозвитку.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

8. Форми оцінювання

Система оцінювання знань аспірантів з навчальної дисципліни включає поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекцій, семінарів. Модульний контроль проводиться з урахуванням даних поточного контролю за відповідний модуль і має на меті оцінку знань аспіранта після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Підсумковий контроль здійснюється за навчальною дисципліною у формі заліку.

На початку вивчення навчальної дисципліни аспіранта повідомляють про наявність робочої навчальної програми, про кількість змістових модулів, зміст, форми проведення контролю та критерії оцінювання знань. Оцінці підлягають: рівень знань, умінь і навичок аспіранта, продемонстрований у відповідях на питання, тестах, у виступах; активність при обговоренні питань під час лекцій та на семінарах; результати виконання контрольних завдань тощо (максимальний бал - 60).

Аспірант, щодо якого з поважних причин, підтверджених документально, не було можливості здійснювати поточний контроль, має право на проведення щодо нього контролю у двотижневий термін після повернення аспіранта до навчання. Аспіранту, який при цьому не набрав прохідного мінімуму балів, з дозволу викладача, надається можливість для повторної оцінки засвоєного ним пройденого матеріалу для отримання необхідної кількості балів з поточного контролю шляхом виконання спеціальної контрольної роботи чи тестового завдання підвищеної складності, за виконання яких аспірантом може бути набрано до 40 балів. У випадку проведення поточного контролю комісією складність тестових чи контрольних завдань може бути додатково підвищена і оцінюватися до 50 балів.

Аспірант не допускається до складання заліку, якщо кількість балів, одержаних за результатами

поточного контролю є меншою 10 балів.

Підсумковий контроль у формі заліку з навчальної дисципліни (максимум 100 балів) визначається з урахуванням балів отриманих під час заліку (максимальний бал - 40) та балів, отриманих за результатами поточного контролю. У відомості обліку успішності з навчальної дисципліни проставляються зведені дані за 100-бальною шкалою, за національною шкалою («зараховано», «не зараховано») та за шкалою ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

Таблиця відповідності шкали оцінювання

Оцінка за 100-бальною шкалою Інституту	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Пояснення
90 – 100	відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок). <i>Аспірант повністю оволодів програмою навчальної дисципліни, вільно оперує категоріальним апаратом; дає послідовні, чіткі та логічно побудовані відповіді на основні та додаткові питання; демонструє обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; аргументовано використовує їх, уміє застосовувати матеріал для винесення власних суджень.</i>
82 – 89	добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками). <i>Аспірант достатньо повно оволодів програмою навчальної дисципліни, проте у відповідях допускає несуттєві неточності; з незначними помилками демонструє розуміння основоположних теорій і фактів та вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між ними; вільно оперує понятійним апаратом з несуттєвими неточностями.</i>
75 – 81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок). <i>Аспірант в цілому оволодів програмою навчальної дисципліни, проте при викладенні деяких питань (усно чи письмово) не вистачає достатньої глибини аргументації при оцінці наукових фактів, процесів, явищ, подій; оперує понятійним апаратом, допускаючи окремі неточності.</i>
67 – 74	задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків). <i>Аспірант не в повному обсязі оволодів програмою навчальної дисципліни; матеріал викладає без глибокого осмислення, аналізу, порівняння та узагальнення. Фрагментарно, поверхнево (без аргументації та обґрунтування) викладає матеріал при усних або письмових відповідях.</i>
60 – 66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям). <i>Аспірант показує мінімально достатній рівень знань з дисципліни. У відповідях (усних чи письмових) допускає суттєві помилки та не може критично оцінити наукові факти, явища, події.</i>
35 – 59	незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання). <i>Аспірант не володіє програмою навчальної дисципліни; дає неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і незрозуміння поставленого завдання.</i>
1 – 34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом). <i>Аспірант показує неприйнятний рівень володіння програмою навчальної дисципліни.</i>

Екзамен і залік вважається не зданими, якщо сумарна кількість балів з дисципліни менша за 60 балів.

9. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій, семінарів та самостійної роботи

№№	Назва теми	Кількість годин			
		Лекції	Семінари	Самостійна робота	Загальний обсяг годин
Змістовий модуль 1.					
Розвиток науки і практики міжнародного морського права					
1.1.	Розвиток науки міжнародного морського права	2	2	4	8
1.2.	Поняття, джерела, суб'єкти міжнародного морського права морського права праві	2	2	6	10
1.3.	Принципи міжнародного морського права та їх роль у формуванні сучасної системи міжнародного морського права.	2		8	10
Змістовий модуль 2.					
Інститути в міжнародному морському праві					
2.1.	Правова характеристик аварії морської в міжнародному морському праві	2		10	12
2.2.	Відповідальність держав за забруднення морського середовища у Світовому океані.		2	4	6
2.3.	Охорона морського середовища у військових конфліктах.	2	2	6	10
2.4.	Правовий режим морських наукових досліджень.			8	8
Змістовий модуль 3.					
Особливості міжнародного морського права					
3.1.	Феномен судна у міжнародному морському праві.	2	2	6	10
3.2.	Міжнародні морські організації	2	2	4	8
3.3.	Мирне врегулювання спорів, пов'язаних з діяльністю держав у Світовому океані	2	2	4	8
Всього		16	14	60	90

ПЛАН ЛЕКЦІЙ, СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ, ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

МОДУЛЬ 1. РОЗВИТОК НАУКИ І ПРАКТИКИ МІЖНАРОДНОГО МОРСЬКОГО ПРАВА

Тема 1.1. Розвиток науки міжнародного морського права

Лекція (2 год.).

1. Розвиток науки ММП під впливом канонів і кодексів.
2. Розвиток міжнародного морського під егідою Гуго Гроція.
3. Кодифікація норм міжнародного морського права.

Семінарське заняття (2 год.).

1. Становлення міжнародного морського права після Першої Конференції ООН з морського права 1958 р.
2. Розвиток міжнародного морського права після Другої Конференції ООН з морського права 1960 р.
3. Результати Третьої Конференції ООН з морського права 1982 р.

Завдання для самостійної роботи (4 год.).

1. Доктрина В.О. Незабитовського – безпека мирного мореплавства.
2. Доктрина Д.І. Качановського, Ф.Ф. Мартенса – свобода морів.

Тема 1.2. Поняття, джерела, суб'єкти міжнародному морському праві

Лекція (2 год.).

1. Правова природа міжнародного морського права
2. Суб'єкти міжнародного морського права.
3. Поняття і класифікація джерел морського права, їх особливості.

Семінарське заняття (2 год.).

1. Конвенція ООН з морського права 1982 р., як універсальне джерело міжнародного морського права.
2. Сутність і функції міжнародного морського права.

Завдання для самостійної роботи (6 год.).

1. Аналіз Женевської конвенції про відкрите море 1958 р.
2. Аналіз Женевської конвенції про територіальне море 1958 р.
3. Аналіз Женевської конвенції про прилеглу зону 1958 р.

Тема 1.3. Принципи міжнародного морського права та їх роль у формуванні сучасної системи міжнародного морського права.

Лекція (2 год.).

1. Принцип свободи відкритого моря.
2. Принцип мирного використання Світового океану.
3. Принцип виключної юрисдикції держави над суднами свого прапора у відкритому морі.

Завдання для самостійної роботи (8 год.).

1. Принцип суверенітету держави над територіальними водами.
2. Принцип свободи транзитного проходу всіх суден і літальних апаратів через міжнародні протоки.
3. Принцип охорони морського середовища.
4. Розкрити 4 елемента змісту принципу охорони морського середовища.
5. Проаналізувати принцип загальної спадщини людства стосовно до міжнародного району морського дна і його ресурсів.

Контрольні запитання до змістового модуля 1

1. Розвиток науки ММП під впливом канонів і кодексів.
2. Розвиток мореплавства в стародавньому Єгипті.
3. Розвиток грецького мореплавства в стародавні часи.
4. Значення Кодексу Базіліка.
5. Розвиток морського права під впливом Єрусалимських асіз.
6. Вплив Олеронських сувоїв на морську торгівлю.
7. Дія Законів Вісбі в портах Ганзейського Союзу.
8. Розвиток міжнародного морського під егідою Гуго Гроція.
9. Розвиток норм морського права під час Ліги Націй.
10. I конференція ООН з морського права.
11. II конференція ООН з морського права.
12. III конференція ООН з морського права.
13. Поняття міжнародного морського права.
14. Поняття й види джерел міжнародного морського права.
15. Поняття суб'єктів міжнародного морського права та їх види.
16. Аналіз Конвенції ООН з морського права 1982 р., як універсальне джерело міжнародного морського права.
17. Аналіз Женевської конвенції про відкрите море 1958 р.
18. Аналіз Женевської конвенції про територіальне море 1958 р.
19. Аналіз Женевської конвенції про прилеглу зону 1958 р.
20. Доктрина В.О. Незабитовського – безпека мирного мореплавства.
21. Доктрина Д.І. Качановського, Ф.Ф. Мартенса – свобода морів.
22. Зміст принципу свободи відкритого моря.
23. Зміст принципу мирного використання Світового океану.
24. Зміст принципу виключної юрисдикції держави над суднами свого прапора у відкритому морі.
25. Зміст принципу суверенітету держави над територіальними водами.

26. Зміст принципу свободи транзитного проходу всіх суден і літальних апаратів через міжнародні протоки.
27. Зміст принципу охорони морського середовища.
28. Зміст принципу загальної спадщини людства стосовно до міжнародного району морського дна і його ресурсів.
29. Аналіз міжнародної конвенції щодо запобігання забруднення моря нафтою, до якої в 1962, 1969 і 1971 рр. із змінами.
30. Аналіз Міжнародної конвенції щодо втручання у відкритому морі у випадках аварій, що призводять до забруднення нафтою, а в 1978 р Протокол про втручання у відкритому морі у випадках забруднення речовинами іншими, ніж нафта.
31. Аналіз Міжнародної конвенції щодо запобігання закидання моря скидами відходів та інших матеріалів 1972 р.

МОДУЛЬ 2. ІНСТИТУТИ У МІЖНАРОДНОМУ МОРСЬКОМУ ПРАВІ

Тема 2.1. Правова характеристика аварії морської у міжнародному морському праві

Лекція (2 год.).

1. Розвиток та становлення поняття аварії морської як одного з найдавніших інститутів морського права у міжнародному морському праві.
2. Види аварії морської у міжнародному морському праві.
3. Регламентації аварії у міжнародному морському праві.

Завдання для самостійної роботи (10 год.).

1. Класифікація джерел забруднення морського середовища у результаті аварійного випадку у міжнародному морському праві.
2. Аналіз Конвенції про Міжнародний фонд для компенсації шкоди від забруднення нафтою 1992 р.
3. Аналіз Кодексу торговельного мореплавства України.
4. Аналіз Міжнародної конвенції із запобігання забрудненню моря нафтою 1954 р.
5. Аналіз Міжнародної Конвенції із запобігання забрудненню моря з суден 1973/1978 р. р.
6. Аналіз Міжнародної конвенції про компенсацію збитків у зв'язку з перевезенням морем небезпечних і шкідливих речовин 1996 р.
7. Аналіз Базельської конвенції про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних вантажів та їх ліквідацією 1989 р.

Тема 2.2. Відповідальність держав за забруднення морського середовища у Світовому океані.

Семінарське заняття (2 год).

1. Особливості міжнародно-правової відповідальності держав за забруднення морського середовища в результаті аварії морської.
2. Види міжнародно-правової відповідальності держав за забруднення морського середовища.
3. Принципи міжнародно-правової відповідальності держав за забруднення морського середовища.
4. Відповідальність держави за забруднення морського середовища, що носить характер підвищеної небезпеки.

Завдання для самостійної роботи (4 год.).

1. Характеристика контролю держави за дотриманням міжнародно-правових зобов'язань у сфері запобігання і ліквідації забруднення морського середовища.
2. Підвищення ефективності міжнародно-правової відповідальності держави за забруднення морського середовища.

Тема 2.3. Охорона морського середовища у військових конфліктах.Лекція (2 год.).

1. Поняття охорони морського середовища у військових конфліктах.
2. Принцип обов'язкового виконання збройними силами міжнародних угод щодо охорони морських екосистем від забруднення.
3. Принцип заборони збитку природним екосистемам збройними силами, як у мирний час, так і в періоди збройних конфліктів.

Семінарське заняття (2 год.).

1. Аналіз Конвенції про заборону воєнного або будь-якого іншого ворожого використання засобів впливу на природне середовище 1977 р. (Конвенція ЕНМОД).
2. Аналіз Міжнародної конвенції щодо запобігання забрудненню із суден 1973/78 (ст. 3), Конвенції щодо запобігання забрудненню моря відходами та іншими матеріалами 1972 (п. 4 ст. 7), Конвенції про охорону морського середовища Балтійського моря 1992 (ст. 4), Конвенції ООН з морського права 1982 (ст. 236).

Завдання для самостійної роботи (6 год.).

1. Керівництво Сан-Ремо з міжнародного права, застосовуване до збройних конфліктів на морі.
2. Керівництво з права неміжнародного збройного конфлікту (2006 р.).
3. Керівництво з міжнародного права, що застосовується до авіаційної та ракетної війни (2009 р.).
4. Талліннське керівництво з міжнародного права, що застосовується до кібервійни (2012 р.).

Тема 2.4. Правовий режим морських наукових досліджень.

Завдання для самостійної роботи (8 год.).

1. Поняття морських наукових досліджень
2. Морські наукові дослідження відповідно до законодавства різних країн, що розвиваються.
3. Морські наукові дослідження відповідно до законодавства України.
4. Розробка та передача морських технологій.
5. Міжнародна співпраця у сфері морських наукових досліджень.
6. Розміщення та використання науково-дослідних установок та обладнання.
7. Національні і регіональні морські науково-технічні центри.
8. Морські наукові дослідження в районі морського дна.

Контрольні запитання до змістового модуля 2.

1. Поняття та ознаки загальної аварії.
2. Приватна аварія.
3. Публічно-правові стандарти надзвичайних дій при ліквідації або зменшенні загальної або приватної аварії.
4. Види загальної і приватної аварії.
5. Запобігання шкоди навколишньому середовищу.
6. Визначення розміру спеціальної компенсації.
7. Збитки від пошкодження або загибелі судна і вантажу і від втрати фрахту.
8. Проблеми розподілу загально-аварійних збитків.
9. Контрибуційна вартість. Диспаша. Оскарження і виконання диспаші.
10. Класифікація джерел забруднення морського середовища у результаті аварійного випадку у міжнародному морському праві.
11. Аналіз Конвенції про Міжнародний фонд для компенсації шкоди від забруднення нафтою 1992 р.
12. Аналіз Кодексу торговельного мореплавства України.
13. Фонд компенсації шкоди від забруднення нафтою та додатковий фонд компенсації за збитки від забруднення нафтою.
14. Транскордонний збиток при забрудненні морського середовища.
15. Поняття міжнародно-правової відповідальності.
16. Види відповідальності в міжнародному морському праві.
17. Позитивна відповідальність.
18. Відповідальність держав за джерело підвищеної небезпеки.
19. Органи, які покладають відповідальність на держави в міжнародному морському праві.
20. Принципи відповідальності держав за забруднення морського середовища.

- 21.Поняття охорони морського середовища у військових конфліктах.
- 22.Принципи охорони морського середовища у військових конфліктах.
- 23.Керівництво Сан-Ремо з міжнародного права, застосовуване до збройних конфліктів на морі.
- 24.Керівництво з права неміжнародного збройного конфлікту (2006 р.).
- 25.Керівництво з міжнародного права, що застосовується до авіаційної та ракетної війни (2009 р.).
- 26.Талліннське керівництво з міжнародного права, що застосовується до кібервійни (2012 р.).
- 27.Поняття морських наукових досліджень.
- 28.Морські наукові дослідження відповідно до законодавства різних країн, що розвиваються.
29. Морські наукові дослідження відповідно до законодавства України.
- 30.Розробка та передача морських технологій.

МОДУЛЬ 3. ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО МОРСЬКОГО ПРАВА

Тема 3.1. Феномен судна в сучасному морському праві.

Лекція (2 год.).

- 1.Морське судно як суб'єкт правовідносин, що складаються в процесі використання Світового океану й морського дна.
2. Реальний зв'язок судна з державою прапора в Женевських конвенціях з морського права 1958 р.
3. Подальший розвиток інституту «реального зв'язку» судна з державою прапора в Конвенції ООН з морського права 1982 р.

Семінарське заняття (2 год.).

1. Правовий статус судна у міжнародному морському праві.
2. Конвенція ООН про умови реєстрації суден 1986 р. та «реальний зв'язок» судна з державою прапора.

Завдання для самостійної роботи (6 год.).

1. Аналіз Міжнародної конвенції про міжнародні правила запобігання зіткненню суден на морі 1972 р.
2. Аналіз Міжнародної конвенції про реєстрацію суден 1986 р.
- 3.Порядок реєстрація судна в Судновій книзі України.
- 4.Порядок реєстрація судна в Державному судновому реєстрі України.

Тема 3.2. Міжнародні морські організації.

Лекція (2 год.).

1. Правовий статус Міжнародної морської організації та інституційна структура.
2. Правовий статус Міжнародної організації мобільного супутникового зв'язку та організаційна структура.
3. Правовий статус Дунайської комісії та структура.

Семінарське заняття (2 год.).

1. Функції та мета Міжнародної морської організації.
2. Охарактеризуйте правовий статус Інмарсат ЛТд. та її правовий зв'язок з Міжнародної організації мобільного супутникового зв'язку.
3. Склад Секретаріату Дунайської комісії.

Завдання для самостійної роботи (4 год.).

1. Комісія Чорного моря від забруднення.
2. Міжнародна комісія з наукових досліджень Середземного моря.

Тема 3.3. Мирне врегулювання спорів, пов'язаних з діяльністю держав у Світовому океані.

Лекція (2 год.).

1. Способи мирного вирішення міжнародних спорів щодо аварійного забруднення морського середовища: дипломатичний і судовий.
2. Засоби мирного вирішення міжнародних спорів: добрі послуги і посередництво; міжнародні слідчі комісії; міжнародне третейське розслідування; переговори; обслідування та примирення.

Семінарське заняття (2 год.).

1. Справа аварійного випадку з нафтовою платформою Deepwater Horizon в Мексиканському заливі 2010 року.
2. Справа аварійного випадку на судні в 2008 році на Ліванському узбережжі.

Завдання для самостійної роботи (4 год.).

1. Справа аварійний випадку з танкером «Престиж» на узбережжі Іспанії 2002 р.
2. Справа аварійного випадку «Делфі» на узбережжі України у Україні 2020 р.

Контрольні запитання до змістового модуля 3.

1. Поняття судна як морського транспортного засобу.

2. Міжнародно-правові акти згідно з якими держави повинні оформлювати документи, що підтверджують і визначають правовий статус морського судна.
3. Міжнародно-правові вимоги, які висуваються до морського судна.
4. Документи, що підтверджують та визначають правовий статус морського торговельного судна, та органи, що їх видають.
5. Порядок реєстрація морського судна.
6. Порядок ідентифікації судна.
7. Прапор судна та право судна на прапор.
8. Порядок реєстрація судна в Судновій книзі України.
9. Порядок реєстрація судна в Державному судновому реєстрі України.
10. Класифікація морських суден.
11. Поняття власника судна та судновласника судна.
12. Порядок присудження назви судну та присудження ідентифікаційного номеру Міжнародної морської організації.
13. Національна приналежність судна та право плавання під державним прапором.
14. Особливості правового положення морського торговельного судна при його знаходженні в різних правових категоріях морських просторів.
15. Міжнародно-правові норми згідно з якими держави повинні оформлювати документи, що підтверджують і визначають правовий статус морського судна.
16. Положення Конвенції з морського права 1982р. щодо національності суден.
17. Практика використання зручних прапорів та її наслідки.
18. Екіпаж морського судна: поняття, склад і зобов'язання діяльності його членів.
19. Правовий статус Міжнародної морської організації та інституційна структура.
20. Правовий статус Міжнародної організації мобільного супутникового зв'язку та організаційна структура.
21. Правовий статус Дунайської комісії та структура.
22. Функції та мета Міжнародної морської організації.
23. Охарактеризуйте правовий статус Інмарсат ЛТд. та її правовий зв'язок з Міжнародної організації мобільного супутникового зв'язку.
24. Який склад Секретаріату Дунайської комісії.
25. Комісія Чорного моря від забруднення.
26. Міжнародна комісія з наукових досліджень Середземного моря.
27. Способи мирного вирішення міжнародних спорів щодо аварійного забруднення морського середовища.
28. Засоби мирного вирішення міжнародних спорів.
29. Міжнародний трибунал з морського права та інші судові органи.

30.Справа аварійного випадку на судні в 2008 році на Ліванському узбережжі.

Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Переверзева О.С. Охорона людського життя на морі. Держава і право: збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки . Випуск 85/ Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2019.
2. Переверзева О.С. Океанологічні дослідження на сучасному етапі. Держава і право. – №67 – К., 2015.
3. Переверзева О.С. Мирне врегулювання міжнародних спорів» Правова держава. – №67 – К., 2016.
4. Переверзева О.С. Енциклопедія міжнародного права. Кодекс торговельного мореплавства. / За заг. редакцією Ю.С. Шемшученка. Київ: Вид-во «Академперіодика» Т.-2-2017 .
5. Переверзева О.С. Енциклопедія міжнародного права. Морські наукові дослідження / За заг. редакцією Ю.С. Шемшученка. Київ: Вид-во «Академперіодика », 2019.
6. Анцелевич Г. А. Актуальные проблемы современного международного морского права : учеб. пособие / Г. А. Анцелевич. – К. : УАЗТ, 2006.
7. Мажар Л.С. Засоби вирішення міжнародних морських спорів: теоретичні та практичні аспекти : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Л. С. Мажар; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". – О., 2014.
8. О.С. Переверзева, Дамед Мукафат Огли Аксеров. Тлумачення норм Брюссельської конвенції про цивільну відповідальність за збиток забрудненням нафтою.–Держава і права. – №56 – К., 2012.
9. О.С. Переверзева, Дамед Мукафат Огли Аксеров. Правова природа морської аварії у міжнародному публічному морському праві та у міжнародному приватному морському праві. – Держава і права. – №55 – К., 2012.
10. Port State Control: f guide for cargo ships. INTERCARGO: 2001.
11. Tanaka Y. The International Law of the Sea: 3rd edition. Cambridge University Press, 2019.
12. The International Law of the Sea: 2nd Edition. Donald R. Rothwell, Tim Stephens. Hart Publishing, 2016.
13. Панфілова Ю.М. Формування сучасного статусу Міжнародного району морського дна під впливом концепції спільної спадщини людства: стаття: Молодий вчений, 4(2), 2018.
14. Иванов Г.Г. Международная морская организация. – Одесса: ЛАТСТАР. 1999.
15. Корецкий В. М. Избранные труды: В 2 - х кн. / АН УССР. Ин - т государства и права; Редкол.: В. Н. Денисов (гл. ред) и др. Киев: Наук. думка,

1989.

16. Переверзева О. С. Аварія Морська // Енциклопедія міжнародного права: у 3 т./редкол.: Ю.С.Шемшученко, В. Н. Денисов (співголови) та ін.; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Т.1. А-Д. К.: Академперіодика. 2014.

17. Пашковська Л. І. Міжнародно-правовий механізм компенсації збитків Міжнародним Фондом для компенсації збитків від забруднення нафтою: стаття // Митна справа. К. 2013. № 1.

18. Демиденко В. В. Міжнародно - правова основа національного морського права України: теоретичні аспекти. – Одеса: БАХВА, 1995.

19. Alexander Proelß. The United Nations Convention on the Law of the Sea: A Commentary// Bloomsbury Publishing PLC. Oxford, United Kingdom. 2016.

20. Henrik Ringbom. The Practice of Shared Responsibility in relation to Ship-Source Marine Pollution. The Practice of Shared Responsibility in International Law. Cambridge University Press, 2016.

21. John N. K. Mansell. Flag State Responsibility: Historical Development and Contemporary Issues, 2009.

22. Sarah Fiona Gahlen. Civil Liability for Accidents at Sea. 2015. 176 p.

23. Sylvie Groult. Prestige oil disaster trial kicks off. IOL News. 2012.

24. Yvonne Baath. Maritime Law. London, United Kingdom / 3rd Revised edition. 2015. 632 p.

25. FrancisRose. MartimeInsurance // Law and Practice. - Second Edition. - Informa Law, 2013.

Додаткові:

Допоміжна

1. Шемякин А.Н., Прусс В.М. Право пользования морем. – Сборник нормативных актов по морскому праву: Учебное пособие.. – Одесса: ИнтерБио, 1997.
2. Передериев Е.П. Международные морские правоотношения. Вопросы теории. – К.: УАВТ, 2006.
3. Международно - правовой режим использования научно - исследовательских судов / Щипцов А. А., Анцелевич Г. А. и др. – К.: Наукова думка, 1996.
4. Морское право Украины: Учебное пособие. Демиденко В. В., Шемякин А. Н., Балобанов А. О. и др. - Одесса: Бахва, 1996.
5. Евинтов В. І. Міжнародне співтовариство і правопорядок. Київ: Наукова думка 1990.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Законодавство України - <http://rada.gov.ua/>
2. ІМО - <http://www.imo.org>

3. ІМСО- <http://www.imsso.org>
4. Дунайська комісія -<http://www.danubecommission.org>